

Aan de fracties in de Raad van Oldebroek

Zwolle, 27 maart 2010

Advies na informatie van alle partijen over de verkiezingsuitslag in Oldebroek

De verkiezingsuitslag van 3 maart 2010 en de eerste gespreksronden daarover tussen de partijen in Oldebroek hebben u aanleiding gegeven om een informateur te vragen een advies uit te brengen over een te formeren nieuw college.

Op woensdag 17 maart heeft de heer Van Leijen als fractievoorzitter van de grootste fractie – de ChristenUnie - dit verzoek van alle fracties aan mij overgebracht. Op donderdag 18 maart ben ik gestart met de eerste gesprekken.

In totaal hebben tot 25 maart jl. 14 gesprekken met fracties plaatsgevonden in het gemeentehuis. Daarnaast zijn er meerdere telefonische contacten geweest met fracties.

Ik dank de fractiewoordvoerders voor hun bereidwilligheid om zowel in avonduren als overdag hiervoor tijd beschikbaar te willen stellen. Voor een aantal fracties geldt dat zij bij meerdere gesprekken aanwezig waren.

De griffie dank ik voor de beschikbaarheid van het gemeentehuis en voor het materiaal dat beschikbaar is gesteld (alle verkiezingsprogramma's, een overdrachtsdocument met daarin een financieel overzicht).

In het bijzonder dank ik de bereidwillige medewerking van de griffie voor het adequaat verslag leggen van de gesprekken. Het meeste werk hieraan is verzorgd door de griffier H.Tabak. Hij en zijn medewerk(st)ers slaagden erin om binnen 12 uur een gespreksverslag te vervaardigen als belangrijke geheugensteun bij vervolgesprekken.

De verslagen van de gevoerde gesprekken zijn vooral gemaakt voor de informateur. Ze zijn niet publiek. In dit verslag wordt er - waar nodig geanonimiseerd - gebruik van gemaakt. Het vertrouwelijke karakter ervan gaf in alle bijeenkomsten de ruimte om naast politieke taxaties ook meer persoonlijk getinte relevante impressies te geven in relatie tot de verwachting voor een al dan niet succesvol kunnen samenwerken.

De gesprekken hebben een beeld gegeven van de (onderlinge) verhoudingen in het politieke landschap. Daarnaast hebben de gesprekken richting gegeven aan de koers op weg naar een nieuw college. Ik dank de fractiewoordvoerders voor de openhartigheid in de gesprekken.

Janco Clossen, informateur Oldebroek

ANALYSE EN ADVIES

1. Meer dan een verkiezingsuitslag

In Oldebroek hebben de verkiezingen van 3 maart 2010 en de daaraan voorafgaande campagne meer dan alleen een verschuiving gebracht in de politieke verhoudingen. Wat betreft de uitslag wordt de verschuiving het meest veroorzaakt door de komst van een nieuwe partij: Algemeen Belang Oldebroek (ABO), die met 3 zetels intrede heeft gedaan in de raad en het verlies van coalitiepartij PvdA, die van 5 naar 2 zetels ging.

De bestaande coalitie (ChrUnie-CDA-PvdA) heeft 4 zetels ingeleverd, waarvan 1 door het CDA (van 4 naar 3) en 3 door de PvdA (van 5 naar 2). De ChrUnie (6) is de grootste partij gebleven, ondanks een aanmerkelijk stemmenverlies (-648).

Náást deze waarneembare verschuiving in bestaande politieke verhoudingen is er meer veranderd. De periode voorafgaand aan deze verkiezingen is er sprake geweest van uitingen in de lokale pers (weblog) en in bijeenkomsten waaruit ongenoegen blijkt met de bestaande gang van zaken. ABO is model komen te staan voor dat ongenoegen (protest) en is daarmee een signaal van kiezers om verandering aan te brengen in bestaande verhoudingen, werkwijze of bestuurscultuur. In de gesprekken is deze bestuurscultuur getypeerd als te zeer in zichzelf gekeerd. De andere kant daarvan is aangegeven met de begrippen “transparantie” en “burgerparticipatie”.

De uitingen in woord en geschrift hebben meer dan alleen een gewijzigde politieke verhouding meegebracht. Ze veroorzaakten ook – door allerlei oorzaak, maar niet in het minst door zich te richten op verantwoordelijke bestuurders in persoon – een sfeer van afstand. Deze sfeer heeft geleid tot wantrouwen die van invloed is op het klimaat waarin onderhandelingen dienen plaats te vinden over de vorming van een nieuw college. Dit bleek in de afgelopen dagen een moeilijkheid bij de gesprekken over een nieuw college.

2. Theoretische combinaties

De winst- en verliesrekening na 3 maart 2010 is als volgt:

<u>Partij</u>	<u>Zetels 2010</u>	<u>zetels 2006</u>	<u>stemmen 2006-2010</u>
- ChristenUnie	6	6	-648
- PvdA	2	5	-1491
- CDA	3	4	-436

(-2575)

- SGP	4	3	+16
- ABO	3	0	+1720
- VVD	1	1	-62
			(+1647)

Vanuit de nieuwe verhoudingen zijn – uitgaande van een meerderheid in de raad van 19 zetels - de volgende *theoretische* coalities mogelijk.

- ChrUnie-SGP-CDA-ABO (16 zetels)
- ChrUnie-SGP-ABO (13 zetels)
- ChrUnie-SGP-PvdA-VVD (13 zetels)
- SGP-CDA-ABO-PvdA-VVD (13 zetels)
- ChrUnie-SGP-CDA (13 zetels)
- ChrUnie-SGP-PvdA (12 zetels)
- ChrUnie-CDA-ABO (12 zetels)
- SGP-CDA-ABO (10 zetels)
- ChrUnie-SGP (10 zetels)

De politieke verhoudingen liggen in getalsmatige zin (6-4-3-3-2-1) dicht bij elkaar. De afstanden tussen partijen worden – naast programmatische verschillen - groter naarmate andere, hiervoor genoemde aspecten worden ingebracht zoals vertrouwen en ervaren beschadiging.

3. De vertrekpunten om te kunnen denken in varianten worden gevormd door de volgende afwegingen.
  - De verkiezingsuitslag (stem van de kiezer / winst en verlies)
  - De keuze om te werken met een college van ten hoogste 3 wethouders
  - De moeilijke financiële situatie die verwacht mag worden in de nieuwe bestuursperiode
  - Inhoudelijke afstemmingsmogelijkheden / prioriteiten
  - Vertrouwen

4. Kanttekeningen bij de verkiezingsuitslag zijn:

- De ChrUnie handhaaft zich wel op 6 zetels, maar verliest 648 stemmen ten opzichte van 2006. Het CDA levert 1 zetel in door het verlies van 436 stemmen. De PvdA kreeg de grootste klap door het verlies van 3 zetels omdat deze partij 1.491 stemmen kwijt raakte. Bij elkaar verliest de coalitie ten opzichte van de vorige gemeenteraadsverkiezingen 2.575 stemmen op een totaal van 10.392 uitgebrachte stemmen. De conclusie mag zijn dat de kiezer een andere coalitie wenst. Bij het formeren van een nieuwe coalitie is het uitgangspunt dat met de wens van de kiezer tot verandering rekening gehouden wordt. Hierna zullen de beperkingen van dit uitgangspunt blijken.

- De keuze om te werken met 3 wethouders. Voor een gemeente met de omvang van Oldebroek is een college met 3 fulltime wethouders een redelijk uitgangspunt. Een college met meer dan 3 wethouders heeft relatief hoge kosten. Bij een bestuursperiode met noodzakelijke bezuinigingen is uitbreiding van bestuurskosten geen goed signaal naar de burger.

- De te verwachten moeilijke bestuursperiode (bezuinigingen, afwegen van investeringen) vraagt om een college dat steunt op een niet te krappe meerderheid. Het functioneren van de raad (kaderstellend en controlerend) komt minder tot haar recht bij een college dat steunt op een te ruime meerderheid.

- Voor een goede samenwerking is vertrouwen het sleutelwoord. Vertrouwen betreft meerdere aspecten. Er moet de verwachting zijn dat collegiaal kan worden samengewerkt. Er moet een zeker evenwicht zijn in samenstelling of portefeuillevaardelijkheden. Er moeten doelen zijn die door elke deelnemende partij worden gedeeld. Personen moeten elkaar aanvaarden zonder voorbehoud. Geconstateerd moet worden dat in en rond de verkiezingscampagne vertrouwen in personen en fracties onderling beschadigd zijn. Dit blijkt verder in het vervolg van dit advies.

5. De gesprekken met de fracties hebben meerdere adviezen opgeleverd met betrekking tot de meest gewenste samenstelling van de nieuwe coalitie.

De meeste fracties (4) zien een combinatie van ChrUnie-ABO-SGP als meest voor de hand liggende combinatie. Deze combinatie heeft voldoende draagvlak in zetels (13) en honoreert dat 2 partijen die winst hebben behaald worden gecombineerd met de grootste fractie.

Eén fractie (CDA) heeft een 1e voorkeur voor de combinatie ChrUnie-CDA-ABO (12 zetels).

Eén fractie (ABO) heeft onder strikte voorwaarden een voorkeur voor de combinatie ChrUnie-CDA-ABO.

De gesprekken hebben zich op basis hiervan in eerste instantie vooral gericht op het aftasten van de mogelijkheid om aan de meest gewenste combinatie inhoud te geven.

Inhoudelijk hebben de meeste fracties aangegeven dat een nieuwe coalitie hoge prioriteit moet geven aan het realiseren van:

- Een nieuwe bestuurscultuur
- Een helder financieel meerjarenperspectief

Hierna wordt eerst ingegaan op de positie van de fracties in relatie met 2 mogelijke combinaties, te weten:

- ChrUnie-SGP-ABO
- ChrUnie-CDA-ABO

6. ABO is de duidelijke winnaar van deze verkiezingen. Het is ook de partij die in de campagneperiode sterk gepleit heeft voor bestuurlijke vernieuwing. De fractie wenst een meer burgergericht beleid, dat zowel bestuurlijk als ambtelijk inhoud krijgt. De fractie is van mening dat de winst die men behaalde vooral een uiting is van de onvrede over het in zichzelf gekeerde bestuurlijke profiel van het vorige college. ABO stelt dat de veranderende samenleving meer behoefte heeft aan het horizontale model van een overheid die mét de samenleving tot beleid komt, dan aan het verticale model waarbij de overheid boven de samenleving staat.

Concrete veranderingen die ABO ziet, liggen op het vlak van helder communiceren en sterkere burgerbetrokkenheid. Basisvoorwaarden daarbij zijn houding en uitstraling.

De voorwaarden die ABO stelt aan deelname aan een nieuw college zijn verbonden met de visie op verandering in de bestuurscultuur die deze partij wil realiseren. ABO stelt, dat dit slechts realiseerbaar is wanneer de nieuwe coalitie met een geheel schone lei begint. Dit betreft niet alleen de inhoud, maar ook de personen die daaraan met elkaar moeten werken. Vertegenwoordigers van de “oude bestuursstijl” passen niet in het nieuwe college.

Ook aan de fractievoorzitters van de aan de coalitie deelnemende fracties stelt ABO deze voorwaarde van vernieuwing. ABO is van opvatting dat er in de stijl van de ChrUnie een

zichtbare breuk moet zijn m.b.t de vorige collegeperiode(n). Die stijl wordt grotendeels verpersoonlijkt door de fractievoorzitter.

ABO acht het niet uit te leggen aan de eigen achterban wanneer men aan een coalitie deelneemt met bestuurders die de verpersoonlijking zijn van de cultuur waarmee men juist wil breken. ABO heeft niet de indruk dat de ChrUnie tot een werkelijke verandering van de bestuursstijl of –cultuur wil komen. De gesprekken hebben deze indruk niet weggenomen.

ABO concludeert, dat samenwerking in een coalitie met de ChrUnie niet mogelijk is als de persoon van de beoogde wethouder en de samenstelling van de fractie niet wijzigen.

In de gesprekken met ABO is gebleken dat deze fractie een positie in een college enerzijds niet afwijst, maar dat er anderzijds twijfel is of men als nieuwkomer wel voldoende in staat zal zijn om – samen met anderen – in die positie inhoud te kunnen geven aan het doel van vernieuwing. ABO ziet in een sterke oppositie ook een mogelijkheid dat doel dichterbij te brengen. De jonge partij zoekt ook naar de mogelijkheid om te komen tot verdere opbouw van de organisatie en tot inhoudelijke verdieping. Het nu reeds dragen van verantwoordelijkheid in een college belast de fractie bij dit proces van opbouw.

ABO beschikt niet over een kandidaat voor het wethouderschap, maar wil deze via een open sollicitatieprocedure verwerven uit de samenleving.

7. Het CDA heeft 2 veranderingen ondergaan bij deze verkiezingen.

- De partij verloor een zetel
- De nieuwe fractie heeft een grotendeels vernieuwde samenstelling (2 van de 3 personen).

Vanuit deze vernieuwde positie is de fractie een partner die gemakkelijker aansluiting kan vinden bij het gedachtegoed van ABO. In de gesprekken legt het CDA accent bij de 2 al eerder genoemde speerpunten rond de vernieuwing van de bestuurscultuur en een helder financieel meerjarenperspectief. De fractie wenst tot een herijking te komen van voorgenomen grote investeringen. Daarnaast is een meer efficiënte bedrijfsorganisatie nodig om de financiële situatie meer op orde te krijgen.

Het CDA heeft geen voorkeur voor een expliciet christelijk coalitieblok, omdat daarmee geen recht gedaan wordt aan een afspiegeling van de meer pluriforme samenleving.

Het CDA constateert dat een coalitie van ChrUnie en SGP als zodanig al een meerderheid vormt. Een derde partner valt getalsmatig weg tegen deze meerderheid. Zo'n samenstelling kent onvoldoende innerlijk evenwicht.

Het CDA vindt om die reden een coalitie van ChrUnie-CDA-ABO de meest wenselijke optie. Een combinatie van SGP-CDA-ABO is ook een mogelijkheid die echter op een (te) geringe meerderheid steunt (10 zetels).

Het CDA heeft een nieuwe potentiële wethouderskandidaat. De fractie staat in beginsel open voor deelname aan een nieuw college.

8. De ChrUnie heeft ondanks stemmenverlies haar positie als grootste fractie (6 zetels) behouden. De samenstelling van de fractie is slechts beperkt gewijzigd. De wethouderskandidaat beschikt over een ruime bestuurlijke ervaring.

De ChrUnie ziet evenals andere fracties de noodzaak tot verandering van de bestuurscultuur. De fractie ziet enerzijds de noodzaak tot een aantal concrete veranderingen die men deelt met andere fracties, zoals CDA en ABO. Anderzijds ziet men dat dit niet met korte termijn maatregelen tot een breed gedragen en herkenbaar nieuw bestuurlijk en ambtelijk profiel leidt. De fractie wil graag samen met anderen werken aan deze gewenste verandering in cultuur.

De fractie plaatst de noodzaak om te blijven investeren in de samenleving naast de zorg voor een financieel meerjarenperspectief dat sluitend is. Een scherpe analyse van noodzakelijke investeringen is nodig. De economische recessie vergroot ook voor de gemeente Oldebroek de financiële zorgen. De fractie is zeker bereid om samen met anderen te komen tot nieuwe beleidskaders in dit verband.

Vanuit deze open houding tot samenwerking ziet de fractie geen aanleiding om de gekozen samenstelling of de positie die fractieleden innemen ter discussie te stellen. Dit omvat ook de positie van de lijsttrekker en wethouderskandidaat.

De ChrUnie heeft geconstateerd dat inhoudelijk goed kan worden samengewerkt met de SGP. Deze partij boekte een zetel winst bij de verkiezingen. Met de ChrUnie was er bij die gelegenheid een lijstverbinding.

De fractie ziet in de SGP en ABO - mede gelet op het feit dat deze partijen winst boekten – in eerste instantie 2 logische partners om mee samen te werken in een nieuw college.

De ChrUnie wenst wel over de (effecten van de) persoonsgerichte campagne van ABO door te spreken als voorwaarde om te kunnen komen tot een samenwerking die gebaseerd is op wederzijds vertrouwen.

Inhoudelijk ziet de ChrUnie meer verwantschap met het programma van de SGP dan met ABO. Het programma van ABO kent een optelsom van maatregelen met onduidelijke, eventueel grote financiële gevolgen.

9. De SGP heeft bij deze verkiezingen zetelwinst geboekt (van 3 naar 4) via een geringe stemmenwinst (+16). De fractie spreekt een voorkeur uit voor samenwerking met de ChrUnie en ABO als eerste optie. Deze samenstelling doet naar de opvatting van de SGP recht aan de verkiezingsuitslag en heeft een voldoende evenwichtige afspiegeling van de samenleving in het college tot gevolg. De fractie ziet de meerderheid van ChrUnie met SGP niet als een belemmering om aan een derde partner een goede, herkenbare positie te geven in de samenwerking. De fractie denkt in dit opzicht niet in termen van meerderheden of minderheden binnen een college, maar aan het samen inhoud geven aan het beleid.

De fractie sluit geen enkele andere fractie bij voorbaat uit als samenwerkingspartner. Programmatisch sluit men het meest aan bij de ChrUnie en zijn er voldoende herkenbare punten opgenomen in het programma van ABO. Twijfel is er over de financiële gevolgen van het programma van ABO. De SGP wil graag werken aan vernieuwing van het bestuurlijke klimaat en een meer burgergericht profiel van overheid en ambtelijk apparaat. De verkiezingsuitslag geeft daarin een duidelijk signaal af.

De SGP heeft een potentiële wethouderskandidaat beschikbaar en is bereid om collegeverantwoordelijkheid te dragen in de komende bestuursperiode.

10. Overige fracties

De PvdA heeft een aanmerkelijk verlies geleden (van 5 naar 2 zetels). De fractie ziet een combinatie van ChrUnie-SGP-ABO als meest voor de hand liggend in eerste instantie. Ingeval een fractie afvalt kan vervolgens naar grootte van andere fracties gezocht worden naar toevoeging.

De fractie is van mening dat de landelijke politieke situatie ook van invloed is geweest op de verkiezingsuitslag in Oldebroek (opkomst lokale factor, verlies PvdA).

De fractie heeft moeite met de persoonsgerichte campagne van ABO en ervaart daarin een toonzetting die wellicht langer van invloed is op de samenwerking in de raad.

De fractie is van mening dat door het grote verlies de PvdA op dit moment geen deel dient uit te maken van de besprekingen die moeten leiden tot een nieuw college en zal in de komende raadsperiode op constructieve en kritische wijze bijdragen aan de totstandkoming van het beleid.

De VVD is ondanks een gering stemmenverlies gelijk gebleven in zeteltal (1 zetel) en blijft daarmee de kleinste fractie in de raad van Oldebroek. Als meest voor de hand liggende optie ziet de VVD een combinatie van ChrU-SGP-ABO. Een draagvlak van 12 of 13 zetels acht de VVD in een tijd waarin spannende maatregelen nodig zijn gewenst.

De VVD ziet vooral samenlevingsonderwerpen (sport, jeugd, subsidies) onderwerpen die in een coalitie van ChrUnie-SGP-ABO nadere afstemming verlangen.

11. Naast de gesprekken met individuele fracties zijn er ook gesprekken geweest waarbij meer fracties betrokken zijn. De samenstelling voor de gesprekken vloeide voort uit gemaakte opmerkingen in de individuele gesprekken en uit het verkennen van de optie ChrUnie-CDA-ABO. Deze gesprekken zijn gevoerd in de samenstelling van:

- ChrUnie-ABO
- CDA-ABO
- ChrUnie-CDA

In deze gesprekken is verkend of er op basis van inhoud tot samenwerking zou kunnen worden gekomen. De onderwerpen bestuurscultuur en financiën stonden hierin het meest centraal.

Uit deze gesprekken is gebleken dat de voorwaarden die ABO stelt aan met name de ChrUnie een barrière vormen voor verdere samenwerking. Tevens kon worden vastgesteld dat de ChrUnie veel waarde hecht aan de optie met SGP en ABO als partners, omdat die het meest beantwoordt aan de verkiezingsuitslag.

Bij de inhoudelijke verkenning kon worden vastgesteld dat ChrUnie en ABO wel beiden de noodzaak van verandering van bestuurscultuur onderkennen, maar dat in de perceptie van ABO aan de concrete inhoud daarvan bij de ChrUnie wordt getwijfeld, naast het genoemde bezwaar van een blijvende binding via personen met de "oude cultuur".

Bij het CDA ligt dit genuanceerder. Het CDA stelt geen voorwaarden vooraf aan een samenwerking met de ChrUnie en ABO. Wel is het CDA van mening dat partijen weinig stappen hebben gezet om het onderling vertrouwen tussen ABO en ChrUnie te bevorderen.

In de gesprekken is ook aandacht gegeven aan de beeldvorming bij partijen die het gevolg is van onderling verkeer en de sfeer in de besprekingen op 11 en 16 maart jl. Deze bijeenkomsten en uitspraken daarin hebben geleid tot onderling wantrouwen tussen ChrUnie en CDA en SGP. Het beoordelen van meerdere opties is daardoor uit de objectiviteit getrokken. In feite zijn vrij snel na de verkiezingen 2 blokken ontstaan die elkaar niet lijken te kunnen bereiken: enerzijds ChrUnie-CDA-ABO en anderzijds ChrUnie-SGP-ABO. Deze tegenstelling is in de gesprekken niet overbrugd. De voorwaarden vooraf die ABO stelt aan de ChrUnie voegen daaraan nog een extra accent toe. In de inhoudelijke gedachtewisseling

in gesprekken waarbij ABO betrokken was, bleef de zich herhalende voorwaarde om met een (personeel) schone lei te beginnen een dominante rol vervullen.

12. Onder aannname dat de optie ChrUnie-CDA-ABO niet zou lukken, is met het CDA tevens de vraag verkend of men kan instemmen met gesprekken over de optie ChrUnie-SGP-CDA.

Het CDA heeft te kennen gegeven deze optie niet logisch te vinden omdat daarin de diversiteit van de bevolking te weinig tot uitdrukking komt.

Bovendien is er het bezwaar dat ChrUnie en SGP samen reeds een meerderheid vormen. De positie van de derde partij wordt ervaren als die van bijwagen.

Het CDA ziet 2 zware klussen aankomen in de komende bestuursperiode waaronder gezamenlijk de schouders moet worden gezet: de verandering van de bestuurlijke cultuur en het meerjarig op orde brengen van de financiën. Dit dient te gebeuren tegen de achtergrond van noodzakelijke bezuinigingen. Dit vereist 100% draagvlak in de collegiale samenwerking binnen de coalitie. Het CDA heeft twijfel of bij de andere partners dezelfde noodzaak tot aanpak van deze punten wordt gevoeld. Ook bij de individuele personele bezetting van het nieuwe college zal de wil, het inzicht en de vaardigheid aanwezig moeten zijn om met deze opgaven verder te komen. Wanneer het CDA de enige partner in het college zou zijn om veranderingen te willen bevorderen, geeft dit temeer aan dat een rol als bijwagen ongewenst is.

Niettemin geeft het CDA tegelijk aan dat men zich niet bij voorbaat wil onttrekken aan de verantwoordelijkheid die men voelt richting de bevolking en de eigen kiezers. Dit vraagt om nadere oriëntatie op ChrUnie en SGP over de genoemde onderwerpen in de eerste plaats.

Deelname aan gesprekken met ChrUnie en SGP betekent voor het CDA derhalve niet dat er in beginsel al sprake is van overeenstemming over coalitievorming tussen deze fracties.

Het CDA noemt vervolgens nadere randvoorwaarden m.b.t. financiën, bestuurscultuur en de rol van het CDA in een coalitie. Daarover zouden dan gesprekken moeten gaan.

13. De conclusies

- a. De voorwaarden die ABO stelt aan met name de ChrUnie als partner in een coalitie zijn een verhindering om tot een duurzame samenwerking tussen deze partijen te komen. Een coalitie van ChrUnie-SGP-ABO als meest genoemde variant is daarmee niet mogelijk.

Een coalitie van ChrUnie-CDA-ABO als daarnaast genoemde variant is daarmee tevens niet mogelijk.

- b. Er resteert de mogelijkheid van 2 combinaties, namelijk die van ChrUnie-SGP-CDA en die van ChrUnie-SGP-PvdA.

Beide combinaties hebben hun bezwaren.

De combinatie ChrUnie-SGP-CDA heeft als bezwaar dat er sprake is van te weinig weerspiegeling van de pluriforme opvattingen van de Oldebroekse bevolking.

De combinatie van ChrUnie-SGP-PvdA brengt de grootste verliezer in het college.

Beide combinaties brengen getalsmatig voldoende draagvlak mee (13 resp. 12 zetels), hetgeen te verkiezen is boven de combinatie ChrUnie-SGP (10 zetels).

Inhoudelijk, getalsmatig en in relatie met de verkiezingsuitslag heeft de combinatie met het CDA de voorkeur. Daarin ligt bovendien een grotere kans om aan de meer uitgesproken opvatting over bestuurlijke vernieuwing en het versterken van het meerjarig financieel perspectief inhoud te geven.

Advies:

Gelet op de hiervoor weergegeven inhoud van gesprekken en de feitelijke verhindering om ABO verder te kunnen betrekken bij coalitievorming adviseer ik u als informateur om in de komende weken na te gaan of gekomen kan worden tot inhoudelijke overeenstemming tussen ChrUnie, SGP en CDA over een te vormen college.

Ik adviseer u om deze verslaglegging te beschouwen als een tussentijds advies, dat gevolgd moet worden door een eindadvies indien blijkt of genoemde fracties tot overeenstemming kunnen komen.

14. Bij dit advies merk ik het volgende op.

- Uit de gesprekken is gebleken dat niet alleen ABO en CDA sterk pleiten voor een vernieuwende bestuurlijke cultuur die zich richt op vergroting van burgerbetrokkenheid

en op heldere communicatie. Het blijkt lastig voor fracties om in woorden of programma's samen te vatten waaruit de concrete vernieuwing moet bestaan en waaraan het op dit moment ontbreekt. Wat dat laatste betreft wordt de bestaande cultuur omschreven als "in zichzelf gekeerd", maar een heldere omschrijving van de aspecten die daaraan inhoud geven ontbreekt. Niettemin is mijn conclusie dat het zeer wenselijk is om allereerst over dit vraagstuk met elkaar tot overeenstemming te komen en voor de noodzaak tot verandering "een spade dieper te steken" dan in programma's wordt gedaan.

- In de gesprekken is door vrijwel alle fracties grote zorg geuit over de financiën van de gemeente. Tegen de achtergrond van de economische recessie wordt deze zorg nog groter. De investeringen die de gemeente heeft gedaan (H2O) en voornemens is te doen (winkelcentra aanpakken) brengen onrust mee. Een brief van de Provincie over de staat van de financiën wordt door meer fracties aangehaald als onderstreping van hun zorg.
- Bij de nadere analyse van de financiële toekomst dient nadrukkelijk ruimte te zijn voor het opnieuw afwegen en prioriteren van investeringen of investeringsvoornemens.

Deze beide aspecten die met voorrang te worden besproken om daarover overeenstemming te krijgen. Alle aan dat overleg deelnemende fracties zullen de noodzaak daarvan moeten inzien en bereid moeten zijn om op deze punten tot een tenminste door de breedheid van een nieuwe coalitie gedragen aanpak te komen in de komende jaren.

Juist omdat het moeilijk blijkt tot een goede analyse en concrete oplossingsrichting te komen is het aan te bevelen bij de bespreking van deze onderdelen tot ondersteuning door externe deskundigheid te komen.
